

Nr 899

Av herr **Werner**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 147, med förslag till lag angående ändring i lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring, m.m.

(Lika lydande med motion nr 1110 i Andra kammaren)

Proposition nr 147/1967 med förslag till ändringar i yrkesskadeförsäkringslagen, m. m., måste uppfattas så, att regeringen inte ansett sig kunna acceptera vad yrkesskadeförsäkringsutredningen förespråkade i fråga om ytterligare samordning med den allmänna försäkringen, en samordning som på väsentliga punkter skulle ha medfört försämrat skydd vid yrkesskador. Det ligger nära till hands att antaga, att den starkt negativa reaktion som utredningens propåer framkallade på fackligt håll — och som kom till uttryck främst i LO:s utomordentligt kritiska yttrande — haft en nyttig effekt. Mot bakgrunden härav är det värdefullt att departementschefen uttalar, att en ytterligare komplicerad lagstiftning om yrkesskador endast bör accepteras om man därigenom vinner beaktansvärda fördelar för dem som skyddas genom försäkringen.

Den omständigheten att propositionen genomgående åsyftar förbättringar innebär emellertid inte, att inte förslagen i enskilda delar ger anledning till invändningar. Det gäller t. ex. den föreslagna höjningen av livräntor, avseende yrkesskador som inträffat före respektive efter 1961. Med utgångspunkt från 1960 — den senaste livräntehöjningen 1962 omfattade inte skadefall som inträffat 1960 och senare — har levnadskostnaderna enligt konsumentprisindex ökat med 34 % (september 1967) och enligt nettoprisindex med 29 % (augusti 1967). Under återstoden av innevarande år får man räkna med ytterligare höjning bl. a. till följd av ökade bostadskostnader. En upplyftning av äldre livräntor med 25 % från instundande årsskifte innebär följaktligen, att levnadskostnadsökningen under 1960-talet endast delvis kommer att kompenseras. Vi finner detta oacceptabelt och hävdar, att lyftningen bör ske efter normer som såväl för äldre som nyare skadefall ger full compensation.

I anslutning till den ändring som i propositionen föreslås av 10 § 3 kap. i lagen om allmän försäkring är det angeläget att ånyo aktualisera kravet att sjukpenning vid yrkesskada skall utgå från första dagen, dvs. dag för yrkesskadas inträffande eller för insjuknande i yrkessjukdom. Tidigare gällande olycksfallsförsäkring omfattade ersättning från första dagen; samordningen med den allmänna försäkringen medförde i det avseendet en betydande försämring. Även om viss korrigerings skett genom avskaffandet av karensdagarna kvarstår det starkt orättvisa i att inte yrkes-

skadeförsäkringen, så snart vederbörlig anmälan gjorts, träder i funktion från tidpunkten för skadefallet. Statsmakterna bör kunna visa de ca 300 000 som årligen råkar ut för yrkesskador samma generositet som riksdagen tidigare kommit fram till i fråga om arbetslöshetsförsäkrade genom att innefatta insjuknandedagen i försäkringsskyddet.

Begravningshjälpen har enligt min mening föreslagits med alltför snävt belopp. Om nu aktuella basbelopp 5 700 kr. gäller vid ingången av 1968 kommer hjälpen under nästa år, räknat efter 20 %, att uppgå till 1 140 kr. Som framhålles i LO:s yttrande till yrkesskadeförsäkringsutredningens betänkande utgör genomsnittskostnaden för en begravning 2 000—2 500 kr. Det är därför synnerligen befogat att, som LO förespråkar, sätta begravningshjälpen till 40 % av basbeloppet.

När yrkesskadeförsäkringslagen nu avses undergå betydande förändringar hade det varit önskvärt att så långt möjligt få överensstämmelse med beräkningsgrunder och förmånsbelopp enligt ATP-systemet. För den yrkesskadade måste det te sig svårfattligt att den årliga arbetsförtjänst, som skall ligga till grund för bestämmande av livränta, maximeras till ett belopp motsvarande fyra gånger basbeloppet, medan man i ATP-systemet räknar $7\frac{1}{2}$ gånger basbeloppet som pensionsgrundande inkomst. Departementschefen erinrar visserligen i propositionen om, att den yrkesskadade vid invaliditet i allmänhet också är berättigad till folkpension och till tilläggspension som beräknas även på högre inkomstunderlag. Men viss risk synes här föreligga för att yrkesskadade kan komma i en sämre ställning än förtidspensionerade med jämförlig arbetsoförmåga. Över huvud inbjuder konstruktionen av ersättningsunderlaget, med "nedräkning" av den del av arbetsförtjänsten som motsvaras av 3:e basbeloppet med en fjärdedel och av den del som motsvaras av 4:e basbeloppet med hälften, till invändningar. Det hade otvivelaktigt varit önskvärt att komma över på ett enklare, för de yrkesskadade mer rättvisande system. Detsamma kan sägas om de njuget fixerade livräntebeloppen för änkor (en tredjedel av den avlidnes arbetsförtjänst) och barn (en sjättedel av dito). Änkepension borde i förevarande fall utgå med belopp motsvarande minst hälften av den avlidnes arbetsförtjänst, och livräntan till minderåriga barn fastställas till belopp som, tillsammans med moderns livränta, säkrar de efterlevande mot standardsänkning. Angelägenheten av att i dessa avseenden få enhetliga bestämmelser i förhållande till ATP-systemet, som härvidlag också är behäftat med brister, talar emellertid för att detta i annat sammanhang underställes riksdagen för övervägande.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen, med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 147, måtte besluta

I. a) om ändrad lydelse av förslag till lag om värdeförsäkring av yrkesskadelivräntor m. m., 2 § första stycket, enligt följande:

(Propositionens förslag)

Livränta höjes med 25 procent om skadan inträffat år 1961 eller tidigare, med 20 procent om skadan inträffat något av åren 1962—64 och med 10 procent om skadan inträffat något av åren 1965—67.

b) om ändrad lydelse av förslag till förordning om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m. m., 2 § första stycket, enligt följande:

(Propositionens förslag)

Samma som under 1 a) ovan.

(Motionärernas förslag)

Samma som under 1 a) ovan.

II. om ändrad lydelse av lagen om allmän försäkring, 3 kap. 10 §, första stycket, enligt följande:

(Propositionens förslag)

För den dag då sjukdomsfallet inträffade utgår sjukpenning endast om den försäkrade på grund av sjukdomen gått miste om dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller sjukperioden börjar inom tjugo dagar efter föregående sjukperiods slut.

(Motionärernas förslag)

För den dag då sjukdomsfallet inträffade utgår sjukpenning om sjukdomen härrör av yrkesskada, om den försäkrade på grund av sjukdomen gått miste om dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller sjukperioden börjar inom tjugo dagar efter föregående sjukperiods slut.

III. a) om ändrad lydelse av lagen om yrkesskadeförsäkring, 19 §, enligt följande:

(Propositionens förslag)

Har försäkrad avlidit till följd av yrkesskada, utgår begravningshjälp med ett belopp motsvarande 20 procent av basbeloppet vid ingången av det år då dödsfallet inträffade och, enligt vad i 20—23 §§ sägs, för år beräknade livräntor till efterlevande.

(Motionärernas förslag)

Har försäkrad avlidit till följd av yrkesskada, utgår begravningshjälp med ett belopp motsvarande 40 procent av basbeloppet vid ingången av det år då dödsfallet inträffade och, enligt vad i 20—23 §§ sägs, för år beräknade livräntor till efterlevande.

b) om ändrad lydelse av förslag till förordning om ändring i militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261), 7 §, 1 mom, enligt följande:

(Propositionens förslag)

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall utgivas begravningshjälp med ett belopp motsvarande tjugo procent av basbeloppet vid ingången av det år då dödsfallet inträffade och, enligt vad nedan i 2—5 mom. sägs, för år beräknade livräntor till efterlevande.

(Motionärernas förslag)

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall utgivas begravningshjälp med ett belopp motsvarande fyrtio procent av basbeloppet vid ingången av det år då dödsfallet inträffade och, enligt vad nedan i 2—5 mom. sägs, för år beräknade livräntor till efterlevande.

Stockholm den 7 november 1967

Lars Werner (vpk)